

AZ ALSÓZEMPLÉNI
REFORMÁTUS EGYHÁZMEGYÉ

1915. ÉVI OKTÓBER HÓ 5-IK NAP-
JÁN SÁROSPATAKON TARTOTT
ŐSZI RENDES KÖZGYŰLÉSÉNEK

JEGYZŐKÖNYVE.

SZERKESZTETTE :

JANKA KÁROLY
EGYHÁZMEGYEI LELKÉSZI FŐJEGYZŐ.

XLII. FÜZET.

SÁROSPATAK
NYOMATOTT A REF. FŐISKOLA KÖNYVNYOMDÁJÁBAN
1915

AZ ALSÓZEMPLÉNI REF. EGYHÁZMEGYE SAROSPATAKON
1915. ÉVI OKTÓBER HÓ 5. NAPJÁN TARTOTT KÖZ-
GYŰLÉSÉNEK

JEGYZŐKÖNYVE.

Jelen voltak:

Bálint Dezső
esperes

Meczner Béla
egyházmegyei gondnok

elnöklete alatt

Hézszer Emil
Máthé Gyula
Keresztúry József
Bartha József
Miskolczy Endre
Pálóczy József
papi

id. Miklós Béla
Sebeő Gyula
Gortvay Aladár
Dr. Kiss Sándor
világi

tanácsbírák.

Janka Károly
Gecse Lajos
papi

Dr. Asztalos Kálmán
világi

jegyzők.

Zitás Bertalan ref. lelkész, egyházmegyei pénztárnok;
Gagyai Károly, Matusz Mihály tanító-képviselők.

BacsKay Károly, Batta János, ifj. Bálint Dezső, Csontos Gábor, Danyi József, Éles István, Farkas Lajos, Fürjész Tamás, Hazay Béla, Hegedűs László, Horkay Barna, Horváth Győző, Köröskényi István, Körössy György, Kun Zoltán, Molnár Ferenc, Molnár László, Móricz István, Rozgonyi Sándor,

Székely Imre, Szinyéri György, Tóth Ferenc, Verebélyi Dezső lelkészek; Janka Péter h. lelkész, Csátáry Jenő, Pungúr Béla, Verebélyi Barna, Bodnár Lajos, Vitkay Bertalan s. lelkészek, Csízy Gedeon a kesznyéteni, Kajdy József a vissi, Varga Endre az alsódobszai egyház képviselői.

I. Közgyűlési ügyek.

1. Bálint Dezső esperes alkalmi vonatkozásokkal átszőtt, magasröptű és mindeneket szíve mélyén elérzékenyítő imában fordulván erőért és segedelemért az igazakat gyámolító menyeyei Atyához,

Meczner Béla egyházmegyei gondnok rövid, de lelkes és lelkesítő beszédében, a jövő iránt táplált hittel, reménnyel és bizodalommal a gyűlést megnyitja

2. Tóth Ferenc berzéki lelkész az esperesi ima és gondnoki megnyitó-beszéd hatása alatt indítványozza, hogy a közbédre fordíttatni szokott költség a hadbavonult és elesett hősök árvái részére adassék

Egyházmegyei közgyűlés a hazafias és emberbaráti meleg érzésektől áthatott indítványhoz egyértelműleg hozzájárul.

3. Meczner Béla gondnok felhívására papi főjegyző felolvassa a gyűlést alkotó tagok névsorát és bemutatja az egyházak megjelent képviselőinek szabályszerűen kiállított megbízó leveleit.

Egyházmegyei közgyűlés a megjelent tagokat, valamint megbízó leveleik alapján az egyházi képviselőket a jelen gyűlés tartamára igazolja, a meg nem jelent és elmaradásukat igazolt tagok elmaradását pedig — tekintettel a még mindig fennálló közlekedési nehézségekre, az utazás ezer akadályaira — igazoltaknak tekintti.

4. Olvastatott a f. év május hó 11-én tartott tavaszi közgyűlés 11. sz. határozatával a megüresedett két papi tanácsbírói hivatalra elrendelt szavazás eredményének megállapítása céljából kiküldött bizottság által felvett jegyzőkönyv, mely szerint a szavazatok általános többségével Miskolcзы Endre és Pálóczy József választattak meg tanácsbírákúl.

Közgyűlés a szavazatok eredménye alapján Miskolcзы Endre és Pálóczy József lelkészeket megválasztott tanácsbíróknak jelenti ki s felhívja őket a törvényes eskű letételére, melynek megtörténte után egyházmegyei gondnok az új tanácsbírókat szívélyesen üdvözli és kéri, hogy különösen e nehéz napokban nemes és szép hivatásukat új munkakörükben lelkesedéssel teljesítsék.

5. Hajdú Lajos taktaharkányi megválasztott tanító okmányait bemutatja s kéri beerősítését.

Közgyűlés Hajdú Lajost okmányai alapján hivatalába beerősíti, mivel pedig a hivatalos eskűt az abaúji egyházmegyében már letette, az eskű letételét meliőzi.

6. Esperes jelenti, hogy Csatáry Jenő és Pungur Béla végzett theologusokat segédlelkészekül Sárospatakra, Farkas Sándort Tiszaladányra helyezte, utóbbit mint ideiglenesen exmittált hittanhallgatót. Jelenti továbbá, hogy Molnár Ferenc főiskolai alkönyvtárnok az egyházmegyébe való bekebeleztetését kéri.

Esperesi jelentés alapján nevezettek az egyházmegyébe bekebeleztetnek és pedig Molnár Ferenc főiskolai alkönyvtárnok, mint a sáros pataki egyházba beszolgáló s. lelkész.

7. Jelenti az elnökség, hogy a folyó évi őszi egyházkerületi gyűlés nov. hó 10-én Miskolcon fog megtartatni, felhívja egyszersmind a közgyűlést az egyházkerületi képviselők megválasztására.

Egyházkerületi képviselőkül a folyó évi őszi gyűlés tartamára megválasztottak: papi részről rendes tagokul: Horváth János, Keresztúry József tanácsbírák, Janka Károly főjegyző, — póttagul: Pálóczy József; világi részről rendes tagokul: Tolcsvai Nagy Barna, Sebeő Gyula és Gortvay Aladár, póttagul: Miklós Béla.

8. Javasolja az elnökség, hogy a közgyűlés felfüggesztésével délelőtt 11 órától fogva a bírósági ügyek tárgyalásának le, annak megtörténte után folytattassék a közgyűlési ügyek további tárgyalása.

Egyházmegyei közgyűlés az elnökség indítványának elfogadásával a bírósági ülést délelőtt 11 órára, a közgyűlési ügyek további folytatóságos tárgyalását a bírósági ülés utáni időre tűzi ki oly módon, hogy az ügyek lehetőleg megszakítás nélkül letárgyalassanak.

9. Tárgyaltattott a makkoshotyikai egyház presbytériuma rendezésének ügye.

Esperes jelenti: miszerint a makkoshotyikai egyház presbyteriumát az egyházlátogatás után, vagyis ápr. 18-án szabályszerűen megalakította.

10. Jelenti esperes, hogy a pácini anyásított egyházközség még mindez ideig nem tett eleget tavaszi egyházmegyei közgyűlés 15. p. alatti határozatának, melylyel lelkészi könyvtár és járadékainak visszamenőleg való befizetésére utasított.

Egyházmegyei közgyűlés felelősség terhe alatt köteletségévé teszi egyháztanácsnak fenti utasítás mielőbbi foganatosítását.

11. Tárgyaltattott a szerencsi, történelmi jelentőséggel bíró régi református templom fedésének több év óta vajúdó ügye, amelyre vonatkozólag, mivel tetőfedés halaszthatatlan,

egyházmegyei közgyűlés határozatilag kimondja, hogy egyháztanács a templomtető fedésére vonatkozó tervezetet, költségvetést minél rövidebb idő alatt készíttesse el, espereshez terjessze be, a fedést haladéktalanul eszközölje annyival is inkább, mert a „Műemlékek Országos Bizottságának“ támogatására, mely az egyházat eddig is csak útasította az építkezésre, de többszöri kérésre sem adott semmi segílyt, ezután sem számíthat.

12. F. évi tavaszi egyházmegyei közgyűlés által megintett, különféle adóval hátralékban lévő egyházak közül Nagygyéres jelenti, hogy az ártéri adósságát fedező összeg letétben van a község pénztárában; Szomotor pedig kéri az egyházmegyét, hogy részére a Tiszaszabályozó Társulatnál ártéri tartozásának lefizetésére 2 évi haladékot eszközöljön ki.

Közgyűlés Nagygyéres jelentését megnyugvással veszi tudomásúl, Szomotort pedig utasítja, hogy a haladék kieszközlésében maga a presbyterium járjon el Különben az ügy rendezésére s jelentéstételre Máthé Gyula tanácsbíróat kéri fel.

13. Folyó évi tavaszi közgyűlésünk által 19 sz. határozattal a szomotori egyház összes anyagi ügyeinek megvizsgálására kiküldött bizottság íbeterjeszti az eljárásáról felvett jegyzőkönyvet, melyben számbavétettek az egyház már meglevő terhei mellett azon elháríthatatlan kiadások, melyek az egyházi épületek jó karba hozatalával fogják az egyházközséget terhelni. Eljáró küldöttség kész javaslatot is terjeszt be a bajok orvoslására.

Egyházmegyei közgyűlés, tekintettel arra, hogy a szomotori ügyek rendezésével célzó javaslat szoros összefüggésben van Nagy Károly szomotori lelkész nyugdíjazásával, ami a lelkész kérelmére tárgyalás alatt van, a nyugdíjazás kérdésének elintézéséig az ügyet függőben tartja s nyilvántartásba helyezi.

14. A berzéki községi iskola létesítésére vonatkozólag jelenti az esperes, hogy az a megvalósulás stadiumához közeleg.

Megnyugvással tudomásul vétetik.

15. A bodrogolaszi egyház f. évi tavaszi e. m. i. gyűlés ama felszólítására, — hogy a lelkészözvegy, Szánthó Istvánné által az egyháznak adományozott beültetett szőlő terület ajándékozási okiratát terjessze be — válaszólag kijelenti, hogy a dologban tévedés van, mert lelkészözvegy semmiféle föld területet nem adományozott az egyháznak, hanem csakis az egyház tulajdonát képező 640 □ öl területű, általa szőlővel betelepített földet a telepítési költségek visszatérítése nélkül engedte át elhalt férje hivatali utódjának.

Egyházmegyei közgyűlés lelkészözvegynek ez adományozásáért is hálás köszönetét nyilvánítja.

16. Tavaszi egyházmegyei közgyűlésünk 28 sz. jegyzőkönyvi pontjával felhíván a belmissziói tervezeteket még nem adott egyházakat jelentéseik haladéktalan megtételére, az ügy előadója jelenti, hogy egyetlen tervezet sem érkezett, noha még 18 egyház nem jelentette be a végzendő belmissziói munkát, holott a főt. egyházkerület nagy súlyt helyez a belmisszió öntudatos keresztülvételére s pontozatokba kívánja foglalni annak látható szerveit és eredményeit. Jelenti tovább menőleg, hogy a vajdácskai egyháznak már korábban benyújtott tervezete szervezete szerint belmissziói munkásságuk oda fog irányulni, hogy a presbitérium tagjai felozlattatnak szakaszonkinti felügyeletre a reversálisok és családi viszályok ellenőrzése céljából a népszórakozások lehetőleg a családi körbe tereltessenek s a gyülekezet tagjai a korcsmából elvonnassanak, hogy olvasókört, énekkart állítsanak fel, vallásos felolvasó estéket tartsanak és a „Téli Ujságot“ terjesszék.

Egyházmegyei közgyűlés a vajdácskai belmissziói tervezetet helyesli és jóváhagyja, a belmissziói tervezeteket nem adott berzéki, bodrogolaszi, bodrogszentesi, csobajai, hernádkaki, kar-

csai, kenézlői, kiscgéri, láczi, lukai, olaszliskai, örösi, perbenyiki, taktakenézi, taktaszadai, tiszalúci és vissi egyházakat utasítja tervezeteik haladéktalan betervezésére, az egyházlátogatóságokat pedig felhívja, hogy a belmizió szempontjából minden egyházra nézve jelentsék: 1. Van-e ifjúsági, vagy nőegylet? 2. van-e énekar? 3. Gyakorlatban van-e a felnöttek vagy ifjak vasárnapi oktatása? 4. Tartatnak-e vallásos, vagy ismeretterjesztő felolvasások? 5. Terjesztetnek-e a valláserkölcsi tartalmú iratok vagy olvasmányok? Jelentsék azt is, hogy ahol nincs belmiziói munka, miért nincs?!

17. Az alsözemplémi ref. egyházmegye 1914-ik évi tavaszi gyűlésének 45 p. alatti határozatával utasította a szomatori egyházat, hogy rozzant lelkész lakásnak átalakítását jóváhagyó presbyteri és egyházközgyűlési határozatát az egyházmegyei építettő bizottság kiküldöttjének Keresztúry József tanácsbírónak véleményével együtt egyházmegyei közgyűlés elé terjessze be. Ez utasításnak különböző elháríthatatlan akadály miatt az egyházközség mindezideig nem tehetett eleget, jelenleg pedig a lelkész folyamatban lévő nyugdíjaztatási ügye miatt az építkezéseket kénytelen kedvezőbb s alkalmasabb időre halasztani.

Tudomásul szolgál.

18. Az 1915 ik évi tavaszi egyházmegyei gyűlés 30, s az 1914 ik évi tavaszi egyházmegyei gyűlés 77, 86, ugyanazon évi őszi közgyűlés 19 és 29 sz. a. jelzett ügyeket, mivel azokra nézve mindez ideig különféle okok miatt előterjesztések nem tétettek

közgyűlés továbbra is nyilvántartja.

19. A tiszaladányi ref. egyház, 600 kororás kölcsön felvételének eszközléséhez csatolja a tavaszi egyházmegyei gyűlés 44 sz. a. határozatával kívánt egyházközségi közgyűlés beleegyző határozatát.

Egyházmegyei közgyűlés a beterjesztett egyházközségi közgyűlés jegyzőkönyvének vétele után készséggel ajánlja egyházkerületünknek, hogy a „Harang alap“ból 600 — hatszáz koronát kölcsön vehessen.

20. A tarcali egyház beterjeszti lelkészi díjlevelét 4 példányban, az erről szóló presbyter és közgyűlési határozatokkal együtt.

A beterjesztett lelkészi díjlevelével jóváhagyólag megerősítés végett a főt. egyházkerülethez felterjesztetik.

21. Olvastatott a Sütő Kálmán semjéni volt lelkész által létesített gyümölcsös fának felszámolására felkért egyházmegyei kiküldött jelentése s ezzel kapcsolatban Verebélyi Dezső semjéni lelkész beadványa, mely szerint ő az egyházmegyei kiküldött tapasztalataira támaszkodva, a gyümölcsfákat nem hajlandó megváltani.

Egyházmegyei közgyűlés felhívja érdekelt lelkészt, hogy utódjával ezt az ügyet békés meg egyezés alapján intézze el; mivel az élőfák megváltására vonatkozó szabályrendelet csak az egészséges gyümölcsfák megváltására kötelezi a lelkészutódot, már pedig egyházmegyei kiküldött jelentése szerint az általa telepített gyümölcsösben sok gyümölcsfa romlott, nem életképes, sőt a telepítésre alkalmatlan talajban a ma még egészséges fák létele is bizonytalan.

22. Tavaszi közgyűlésünk számvevőszék jelentése alapján 60. sz. jegyzőkönyvi pontban elhatározta, hogy egyházmegyei ügyész szólítsa fel Szily József tokaji tanítót, hogy a visszi egyháznak az 1914. évi tavaszi közgyűlési jegyzőkönyv 80. pontja alatt megállapított 65 korona 18 fillért fizesse vissza.

Egyházmegyei közgyűlés, mivel jelentés nem érkezett, ezen határozatát megújítja, fel-

hívja Dr. Szánthó Elek egyházmegyei ügyészt, hogy eljárása eredményéről szóló jelentését jövő évi tavaszi közgyűlésünkre okvetlenül adja be.

23. Ugyanazon közgyűlésünk ugyanazon szám alatt utasította a tokaji egyház presbitériumát a hátralékos kamatok legrövidebb idő alatti beszédésére.

Jelentés nem tétetvén, felhivatik az egyházlátogatóság, hogy eljárása alkalmával szerezzen meggyőződést ezen határozat végrehajtásáról, esetleg annak foganatosítása iránt intézkedést s minderről tavaszi közgyűlésünk köz jelentést tegyen.

24. Ugyanazon közgyűlés ugyanazon szám alatt utasította a bodrogkeresztúri egyház 1913. évi gondnokát a terhére írt 6 koronányi igazolatlan kiadás haladéktalan befizetésére, a lelkészt és jelenlegi gondnokot pedig jelentéstételre az iránt, hogy a Hubay József-féle tartozásból kérdésben levő 62 kor. 10 fill. kinek a kezeihez fizettetett be?

Egyházmegyei közgyűlés a lelkész azon élőszóbeli jelentését, hogy az akkori gondnok hadbavonulása miatt érdembeli jelentést nem tehet, tudomásul veszi s az ügyet a háború befejeztéig további nyilvántartásba helyezi.

25. Ugyanazon közgyűlésünk ugyanazon szám alatt utasította az olaszliszkai egyház presbitériumát, hogy a még 1913. évről is befizetetlen egyházi adóhátralékokat hajtsa be.

Gagyí Károly olaszliszkai helyettes főgondnok azon élőszóval tett jelentése, hogy a hátralék részben már behajtatott, tudomásul véteik s az egyház presbitériuma a hátralékok további behajtásának szorgalmazására utasíttatik.

26. Ugyanazon közgyűlés ugyanazon szám alatt szigorúan utasította az erdőbényei egyház presbitériumát a hátraleékos kamatok behajtására.

Egyházmegyei közgyűlés lelkész azon szóbeli jelentését, hogy 16 kötvényt peresítettek s hogy a kamatok befolytak, tudomásul veszi.

27. Ugyanazon közgyűlés ugyanazon szám alatt utasította a bodrogsadányi egyház presbitériumát a nagyobb összeget képező pénztári maradvány gyümölcsözőleg való elhelyezésére s az ennek megtörténtéről záros határidőre szóló jelentéstételre.

Az egyházközség lelkészének ama szóbeli jelentése, mely szerint a pénztári maradvány egyházfenntartási alap címen takarékpénztárba helyeztetett, helyeslőleg tudomásul vétetik.

28. Ugyanazon közgyűlés ugyanazon szám alatt kimondta, hogy a bodrogsárai egyházközség egyházmegyei hatóság útján is kényszerítendő arra, hogy adócsökkentési segélyért folyamodják.

Egyházmegyei közgyűlés lelkésznek szóbelileg tett azon jelentését, hogy az egyházközség az egyházmegyei határozatnak eleget fog tenni, tudomásul veszi s az adósegélyért intézendő folyamodás megtörténtéről szóló jelentést be várja.

29. Ugyanazon közgyűlés ugyanazon szám alatt záros határidő alatt szólította fel a tiszaladányi egyházat annak igazolására, hogy miért fordított 319 kor. 84 fillérnyi magas összeget az adósegély munkálatainak elkészítésére.

Az egyház lelkészének a kiadott összegről szóló részletes elszámolása, melyből kitűnik, hogy az egyház presbitériuma az adósegély munkálatainak elvégzésére általa felkért Bartha

József vissi lelkésznek 225 korona 44 fillért fizetett s e tételre ezért adatott ki a szokottnál magasabb összeg, tudomásul vétetik s ez összeg visszatérítésére a lelkész azért nem köteleztetik, mivel korábban, míg munkabíró volt, maga akarta a munkálatot elkészíteni, de akkor egyháza az új adózásra áttérni vonakodott.

30. Ugyanazon közgyűlés ugyanazon szám alatt utasította a lukai lelkészt, hogy a karosi gondnok hirtelen bekövetkezett halála miatt nyugták nélkül beküldött számadását záros határidő alatt rendezze s a gondnoki napló bejegyzései alapján igazoló nyugtákkal felszerelve, az esperesi hivatalhoz beterjessze.

Egyházmegyei közgyűlés jelentés nem léteben ismételtén felhívja a lukai lelkészt a karosi számadás rendezésére s az esperesi hivatalhoz való beterjesztésére.

31. Ugyanazon közgyűlés ugyanazon szám alatt felhívta a cigándi s.-lelkészt és gondnokot az egyház hibás számadásának újbóli elkészítésére és az illetékes számvevőhöz való beterjesztésére.

A cigándi járás helyettes számvevőjének azon jelentése alapján, hogy a számadás rendben van, a cigándi egyházközség 1914. évi számadása jóváhagyatik.

32. Ugyanazon közgyűlés ugyanazon szám alatt utasította az alsódobszai egyházat, hogy a közpénztára által kölcsönvett Tóth Mihály-féle 200 koronás alapot a tármaradványból fizesse vissza, a pénztári maradványt annak levonásával tüntesse fel s tett intézkedését az esperesi hivatalnak 30 nap alatt jelentse.

Jelentés nem adatván be, az ügy további nyilvántartásba azzal tételik, hogy az egyházlátogatóság vegye számon az egyház presbyteriumától a fenti határozat végrehajtását, az

egyházlátogatóság erről szóló jelentésének be-
várása mellett.

33. Ugyanazon közgyűlés ugyanazon szám alatt szigo-
rián utasította a sajjóhídvégi és hernádnémetii egyházak gond-
nokait és presbyteriumait, hogy a kamathátrálékokat azonnal
hajtassák be s jövőre a kamatot pontosan nem fizetők tarto-
zását mondják fel.

Egyházmegyei közgyűlésünk tekintettel arra,
hogy jelentést a határozat végrehajtásáról egyik
egyház sem adott, határozatának megújítása
mellett az egyházlátogatóságot kéri fel, hogy az
ügy állását vizsgálják meg és arról jelentést
tegyenek.

34. Ugyanazon közgyűlés ugyanazon szám alatt utasította
a legyesbényei lelkészt és gondnokot, hogy mutassák ki ifj.
Török Pál és neje 80 kor., Bakó Lajosné 40 kor. közpénz-
tári tőketartozásainak eredetét s a sem fizetni, sem kötvényt
adni nem hajlandó adósoknál hassanak oda, hogy vagy tar-
tozásaikat befizessék, vagy szabályszerű kötvényt adjanak.

Jelentés nem adatván, az egyházlátogató-
ságot hívja fel közgyűlésünk, a szóban forgó
ügy rendezésére

35. Ugyanazon közgyűlés ugyanazon szám alatt utasítván
a tiszalúci lelkészt és gondnokot, hogy az adócsökkentési
segélyről annak folyósításától kezdve visszamenőleg számol-
janak el s a számadás eredményét 30 nap alatt az illetékes
számvevő útján az esperesi hivatalhoz küldjék be. Esperes
jelenti, hogy az adósegélyről szóló részletes elszámolás az
utasításhoz képest beküldetett s hogy azt a járási számvevő
teljesen rendbenlevőnek találta.

Tudomásul vétetik.

36. Ugyanazon közgyűlésünk ugyanazon szám alatt a
legszigorúbb anyagi felelősség mellett utasította a megyaszói

egyház presbyteriumát és gondnokát, hogy 30 nap alatt járási számvevő útján az esperesi hivatalhoz az egyház tőkepénzeiről és alapítványairól kimerítő jelentést tegyenek. Erre megfelelőleg az egyház presbytériuma részletes jelentésében felsorolja az egyház minden tőketermészetű vagyonát annak megjelölésével, hogy hol és mi célra kezeltetnek s annak kijelentésével, hogy miként a kamattőkésítés tavaly már mind a bevételben, mind a kiadásban el lett számolva, úgy ezentúl egyáltalán minden a helyes számviteli szabályoknak megfelelőleg fog vezetetni.

Egyházmegyei közgyűlés a részletes és a helyzetet teljesen megvilágító jelentést tudomásul veszi s utasítja az egyház presbyteriumát, hogy a beírási díjakat külön címen kezelje, a híveknek kamatozás céljából kiosztott gabonáról jövőre számadásához részletes kimutatást csatoljon, az alapítványi összegeket pedig pótszámadás keretében csatolja az 1914. évi gondnoki számadáshoz.

37. Ugyanazon közgyűlés ugyanazon szám alatt az alsó-bereckii vallásoktatás díjazása ügyében hozott határozatra Bartha József tanügyi bizottsági elnök jelenti, hogy a bereckii egyház által a vallásoktatásért a lelkésznek évenként fizetendő 100 koronát az iskolafenntartó község terhére megállapíttatni nem tudta, mivel az 1868. évi XXXVIII. t.-c. 57. §-a értelmében minden hitfelekezet hívei gyermekeinek hit- és erkölcs-tani oktatásáról maga tartozik gondoskodni s ezért a község, mint iskolafenntartó hitoktatásért járó díj fizetésére nem kötelezhető.

Egyházmegyei közgyűlésünk tanügyi bizottsági elnök jelentését tudomásul veszi, a bereckii egyház szegénységére való tekintettel felkéri az egyházmegyei segélyosztó bizottságot, hogy az alsó-bereckii hitoktatói tiszteletdíj kérdését a lehetőség szerint évről-évre a közigazgatási államsegély e célra utalt feleslegéből rendezze.

38. Ugyanazon közgyűlés ugyanazon szám alatt anyagi felelősség terhe alatt utasította a kistárkányi egyház lelkészét és gondnokát, hogy a tőkepénzek utáni kamathátralékot szedjék be s hogy azoknak az adósoknak, akik kamattartozásaikat meg nem fizetik, a tőkét mondják fel; továbbá, hogy a hibás összegezés miatt 16 kor. 19 fillérrel megállapított tármaradványt 16 kor. 79 fillérre helyesbítsék s mindezen eljárásukról 30 nap alatt az esperesi hivatalhoz jelentést tegyenek. A lelkész által kellő időben beadott jelentés szerint a kamathátralék az utolsó három év roppant mostohasága miatt vált tetemessé, annak behajtását ez év folyamán ugyanannyira szorgalmazni fogják, hogy a kamattartozásukat ez év őszén ki nem fizető adósoknak a tőkét is felmondják. Jelenti egyszersmind, hogy a számadásukban észrevételezett hibát nem tudták feltalálni.

Egyházmegyei közgyűlés a kamathátralék szigorú behajtása tárgyában tett jelentést tudomásul veszi. a számadásban felmerült hiba tisztázására a járási számvevőt felkéri.

39. Ugyanazon közgyűlés ugyanazon szám alatti határozatára való utalással a leleszi egyház lelkésze járási számvevő útján betérjeszti a presbyteriumnak azon határozatát, mely szerint a presbyterium az egyháztagek hangulatára és akarására támaszkodva — tekintettel az 1912. évi számadás okozta zavar és békételenség elültérére, a gyülekezeti nyugalomnak az ügy további feszegetése által előreláthatólag bekövetkező megzavarására és tekintettel az érdekelte gondnokot ért súlyos csapásokra, Palágyi Miklós István akkori gondnoknak, a számvevőszék által terhére írt s külömben jogosnak elismert 296 kor. 64 fillért elengedi, amelynek jóváhagyását járási számvevő a maga részéről azért is ajánlja, mert az érdekelte volt gondnok 1000 koronánál már többet visszafizetett, de azért is, mert elszámolási zavar is volt közötté és Bodnár Kálmán elhalt tanító között,

Egyházmegyei közgyűlésünk, mielőtt e kérdésben érdemileg határozna, felhívja a leleszi egyház presbyteriumát, hogy a 296 kor, 64 fillér elengedésére vonatkozólag az E. T. I. t.-c.

25. és 43. § ai értelmében hozzon oly határozatot, melyben fel legyen tüntetve, hogy határozatát a presbytérium névszerinti szavazással hozta meg s ahoz az egyházi közgyűlés is ily módon járúljon hozzá.

40. Ugyanazon közgyűlés ugyanazon szám alatt hozott határozatával szigorúan utasítván a kiskövesdi, nagykövesdi, szomotori és kiscigéresi egyházak számadásaiknak záros határidőn belül az illetékes járási számvevőhöz való betérjesztésére, járási számvevő jelenti, hogy a kiskövesdi, nagykövesdi és szomotori egyházak 1914. évi számadásaikat betérjesztették, azokat felülvizsgálván, rendben vezettetteknek találta s e számadásokat megerősítésre ajánlja, a kiscigéresi egyház azonban számadását nem terjesztette be.

Egyházmegyei közgyűlés a járási számvevő jelentése és javaslata alapján a kiskövesdi, nagykövesdi és szomotori egyházak 1914. évi számadásait megerősíti, a kiscigéresi egyház lelki készletét és gondnokát pedig fegyelmi eljárás terhe alatt utasítja, hogy az 1914. évi számadást 30 nap alatt a járási számvevőhöz betérjessék.

41. Ez évi tavaszi közgyűlésünk 60. sz. jegyzőkönyvi határozatával — tekintettel a kérdés nagy fontosságára, — mostani közgyűlésünkre halasztott azon számvevőszéki javaslatot, — hogy jövőre az egyházak költségvetései, rendes és rendkívüli adókiivetései a járási számvevőkhöz küldessenek s azok javaslata alapján terjesztessenek fel megerősítés végett az esperesi hivatalhoz, — az ügy előadója elfogadásra ajánlja, mivel az E. T. III. t.-c. 6. §-a szigorúan elrendeli az egyházak költségvetéseinek s annak alapján az adó kiivetésnek elkészítését és az esperesi hivatalhoz való felterjesztését, a mit jelenleg nem minden egyház presbitériuma teljesít, az esperesnek pedig óriási módon megnövekedett munkaköre mellett nincs elegendő ideje sem arra, hogy kellően ellenőrizze, hogy minden egyház költségvetése és adókiivetése betérjesztett-e, sem arra, hogy a betérjesztett költségvetéseket érdemileg való

elbírálás után hagyja jóvá, mert véleménye szerint a költségvetések és adókievetések tüzetes átvizsgálása az öt járási számvevőre is annyi terhet ró, hogy éppen azért részükre e munkálatokért 50—50 korona fizetést hoz jgvaslatba, mely összeg fedezet hiányában az egyházközségek által fizetendő 4—4 kor. hozzájárulási összegből volna fedezendő. Élénk vita indult meg e kérdés felett, melynek során az egyházak illetén megterheltetése elleneztetvén, elegendőnek nyilvánították, hogy az egyházak számadásai mindenkor az esperesileg már megerősített költségvetéssel küldessenek el a járási számvevőkhöz, akiknek ezzel mód és alkalom adatik annak ellenőrzésére, hogy az egyházak bevételeinél és kiadásainál nem fordúlt-e elő a költségvetéstől való nagyobb eltérés. Az egyházak újabb megterheltetése felől megnyilvánúlt aggodalmakra és arra való tekintettel, hogy a járási számvevők részéről megnyilatkozás történt az újabb munkakör díjtalan betöltésére, előadó papi főjegyző, — a járási számvevők díjazásának elejtésével indítványát fenntartja.

Egyházmegyei közgyűlés kimondja, hogy az egyházak számadásaikhoz mindig tartoznak a már esperesileg megerősített költségvetést mellékelni, hogy a számadásban a költségvetéstől netalán mutatkozó eltérések megállapíthatók és ellenőrizhetők legyenek.

42. Folyó évi tavaszi egyházkerületi közgyűlés 27. sz. jegyzőkönyvi pont alut hozott határozatával felhívta azon egyházmegyéket, amelyek a reformáció 400-ados évfordulójának méltó megünneplésére szolgáló valamely szeretet intézmény létesítésének kérdésében még nem nyilatkoztak, hogy az általános érdekű nagy kérdésben az őszi egyházkerületi gyűlésre terjesszék fel javaslatukat, kimondván, hogy azoktól az egyházmegyéktől és iskoláktól is szívesen fogadja az újabb vagy módosított javaslatokat, a melyek e tárgyban már felterjesztett beadványaikkal állást foglaltak.

Egyházmegyénk f évi tavaszi közgyűlésének 38. sz. jkvi pontjával e tárgyban felterjesztett javaslatát ez úttal is fenntartja s annak

mintegy kiegészítéseképpen javasolja, hogy a felállítandó árvaház valamely nagy ipari központban létesíttessék s az oda felveendő árvák iparosokká képeztessenek, hogy országos iparunk fejlődése ez által is előmozdítottassék s egyszersmind a református öntudat az árvaház szárnyai alól kikerült árvák útján, a téves sociális eszmék által áthatott iparos osztály legkülömbözőbb rétegeibe bevittessék.

Nagy nemzeti feladatot volna hivatva egy ily intézmény betölteni, a mely kiválóan szakképzett iparosokat adna időről-időre a hazának, de egyúttal az evangyéliomi eszmék és szellem hű letéteményeseivé tenné éppen azokat, akik abban a körben válnának egyházi életünk erjesztő kovászaivá, a mely körnek az anyaszentegyházhoz való bensőbb és erősebb hozzájárásáért ma talán a legkevesebb intézményes eljárás tétetik.

Középfokú oktatáshoz kapcsolni egy ily szeretet intézményt azért nem látunk éppen kívánatosnak, mert e célt szolgáló intézményeink — bár nem feles számmal — már eredményesen működnek, az élet követelményei pedig elodázhatlanul sürge'ik, hogy gondoskodás történjék oly irányú egyháztársadalmi tevékenység foganatba vételéről, mely által az elhanyagoltabb egyháztársadalmi rétegek is eszméink zászlóvivőivé tétessenek s általuk ezek a körök is anyaszentegyházunk életműködéséhez közelebb hozassanak.

Öntudatos szervezés mellett az árvaház intézménye idővel egy hatalmas ipari teleppé fejleszthetnék ki, éppen a felnevelt és ipari szakképzettséget nyert árvák bizonyos korlátolt időre szóló közreműködtetésével, amikor többé nem is kellene az árvák külső elhelyezéséről és kiképzetéséről gondoskodni, mert az intézet körében nyernék meg a képzést és irányítást egy meghatározott korban való önállósítással.

Egy ily célú intézmény az állam fokozottabb támogatására is bizvást számíthatna, amennyiben az ipar fellendítése érdekében a kisiparosok gépekkel való ellátása révén az állam már is sokat tett.

Az ipari államok polgári nagyobb jóléte annyira közismert dolog, hogy az ipari életet egyházukhoz közelebb hozni és egyházunk javára hasznosítani egyáltalában nem utopisztikus gondolat s annak a róm. kath. egyház szervezetében a múltban és ma egyaránt erős nyomaira találunk.

43. Ez évi tavaszi egyházkerületi közgyűlés 52. jegyzőkönyvi pont alatt hozott határozatával felhívta az egyházmegyét, miszerint az államsegélyből kapott összegekről is okmányokkal (nyugtákkal) felszerelt részletes számadást adjanak s hogy az egyes alapítványi pénztárakból kapott összegeket az egyházkerületi határozatokban megjelölt módon használják fel, kimondván, hogy amennyiben valamelyik egyházmegye a fenti utasítás ellenére a rendelkezésére bocsátott összegeket nem a megfelelő módon használja fel, a kellően el nem számolt összegeket mindaddig nem bocsátja rendelkezésére, amíg a korábban kapott összegekről szabályszerűen el nem számolt.

Egyházmegye közgyűlés felkéri az esperest, hogy jövendőre az államsegélyből kapott összegekről is okmányokkal felszerelt részletes számadást terjesszen fel az egyházkerületre, a segélyosztó bizottságot pedig felhívja, hogy a segélyosztásnál szigorú figyelemmel legyen az egyes alapítványi pénztárakból kapott összegek rendeltetésére, megállapítván az államsegély és alapítványi összegek hova fordítása tárgyában alkotott s érvényben levő egyházkerületi szabályzat elvi szempontjait, melyek szerint:

I Az *államsegély* közigazgatási kiadások fedezésére, lelkészi könyvtárak alapítására, illetve segélyezésére, a fennmaradó összeg a missiói

egyházak népies vallásos füzetekkel való segélyezésére, a más felekezetű iskolákba járó ref. vallású növendékek hitoktatási költségeinek fedezésére fordítandó;

II. A „*Szükösi—Hollandi-tár*“ jutaléka szegény egyházaknak, elemi csapások, betegség-vagy más baleset által sújtott lelkészek, tanítók, valamint szegény lelkészi, illetve tanítói özvegyek és árvák segélyezésére adandó;

III. A „*Tolcsvai Nagy Gedeon*“-féle alapítvány járulékából:

2 egyháznak à 80 K.	160 K.
2 özvegy, vagy árvának à 20 K.	40 K.
4 tanítónak à 40 K.	160 K.
iskolai jutalomkönyvekre	40 K.

fordítandó;

IV. A „*Báró Baldácsy-alap*“-ból kapott összeg szétosztásánál figyelembe veendő, hogy: $\frac{1}{3}$ ad rész pusztuló egyházak megmentésére, inséges egyházak segélyezésére s építkező egyházak gyámolítására,

$\frac{1}{3}$ ad rész csekélyebb fizetésű lelkészek javadalmazására,

$\frac{1}{3}$ -ad rész a lelkészek özvegyei és árvái inséges sorsának némi enyhítésére szolgáljon.

44. Folyó évi tavaszi egyházkerületi közgyűlés 64. sz. jegyzőkönyvi határozatával az Egyetemes Konvent 111—1915. sz. határozata szellemében felhívja az egyházmegyéket, hogy a háború után, mihelyt lehetséges, írják össze a háborúban munkaképtelenné vált tanítókat, valamint az elesett, vagy a harctéren szerzett sebesülés következtében meghalt tanítók özvegyeit és árváit; vegyék számba, hogy az országos tanítói nyugdíjintézet részéről milyen összegű végellátást nyertek s amennyiben a kiutalt illetmény megélhetésüket még a leg-szerényebb mértékben sem biztosítja, terjesszenek jelentést az egyházkerületi elnökséghez a további intézkedések megtétele végett: a támogatásra szoruló tanítók s tanítóözvegyek és árvák ügyét karolják fel s úgy megélhetésüket, mint gyermekeik neveltetését igyekezzenek lehetővé tenni.

Egyházmegyei közgyűlésünk a háborúban munkaképtelenné vált tanítók s ezek özvegyei és árvái gyámolítására irányuló ezen felsőbb hatósági intézkedést a maga részéről is a legmelegebb szeretettel kívánván felkarolni, felhívja az egyházlátogatóságokat, hogy annak idejét a hadban munkaképtelenné vált tanítókról, vagy a harcban elesett, illetve a harcúterén szerzett sebesülésük, vagy betegségük következtében elhalt tanítók özvegyeiről és árváiról is készítsék el a kívánt pontos kimutatást; felhívja továbbá a segélyosztó bizottságot, hogy ezek segélyezésére első sorban legyen figyelemmel; mivel pedig a segélyezés céljára szolgáló alapok jogi természeténél fogva a segélyosztó bizottság csak szűk keretek között mozoghat, felkéri a főtiszteletű egyházkerületet, hogy ily segélyezésekre a közigazgatási államszegélyből a kiküldetési díjak címén elért megtakarítások összegének felhasználását kivételesen megengedni sziveskedjék.

45. Ez évi tavaszi egyházkerületi közgyűlés 67. számú határozatával felhívja az egyházmegyéket, hogy az őszi egyházkerületi gyűlésre adják be véleményüket az Egyetemes Konvent 124. — 1915. sz. jegyzőkönyvi pontjában tárgyalt az „Egyetemes Névtár“ kiadására vonatkozó, azon id. Hegedűs János által benyújtott tervezetre, mely szerint 5, illetőleg 10 évenként egy „Egyházi helységnévtár“ és évenként egy kisebb terjedelmű „Egyetemes névtár“ adatként ki oly móddal, hogy az előbbi az állandó természetű, egyik népszámlálástól a másikig alig változó, utóbbi pedig főleg a folyton változó személyi adatokat ölelné fel; az előbbinek előirányzott ára 5 korona, az utóbbié 1 kor. 50 fillér volna, de úgy, hogy ennek összegét 4 évre arányosan felosztva is be lehetne fizetni.

Egyházmegyei közgyűlésünk hozzájárul egy „Egyházi helységnévtár“ 10 évenként s oly időben leendő kiadásához, amikor a 10 évenként tartatni szokott országos népszámlálás adatai már feldolgoztattak s az „Egyházi helységnév-

tárba“ felvehető; az „Egyetemes névtár“ kiadását azonban határozottan ellenzi, mert a jelenlegi névtár labyrinthus, beosztása roszt, mert az egyházi hivataloknak — éppen a könynyebb áttekinthetőség és kezelhetőség szempontjából — nem országos, hanem kerületi névtárra van szükségük, azok az egyházi hivatalok pedig, amelyeknek elvétve más egyházkerületbeli adatokra van szükségük, módjukban áll a különböző egyházkerületi névtárak megszerzése, sőt a 10 évenként kiadandó „Egyházi helységnévtár“ az ebbeli szükségét majdnem teljesen kielégíti. Az „Egyetemes névtár“ elejtésével az egyházkerületünk által korábban kiadatni szokott kitűnően bevált s mondhatni pótolhatatlan „Névtár“ megjelenését kéri közgyűlésünk.

46. Tavaszai egyházkerületi közgyűlés 80.—1915. számú jegyzőkönyvi határozatával utasítja az egyházlátogatóságokat, hogy a Hornyánszky Énekeskönyv használatát az iskolalátogatás alkalmával szigorúan ellenőrizzék s tapasztalataikról az egyházmegyék útján az egyházkerületi közgyűléshez jelentést tegyenek.

Egyházmegyei közgyűlés a maga részéről is felhívja az egyházlátogatóságokat egyházkerületünk ezen rendelkezésének pontos végrehajtására, de hogy a kitűzött cél annál sikeresebben mozdíttassék elő, felkéri a főtiszteletű egyházkerületet, hogy a népiskolai tankönyvek s azok között az énekeskönyvek beszerzésére nézve elsőrangú forrást képező sárospataki főiskolai könyvbizományi üzletet utasítani méltóztassék, hogy ne a debreceni kiadású, hanem kizárólag a Hornyánszky féle énekeskönyveket tartsa raktáron, hogy egyházkerületünk anyagi értéke a legmesszebbmenően biztosíttassék, mert hogyan lehessen az énekeskönyvek használatát számon kérni, ha a főiskolai könyvbizományi üzlet más kiadási énekeskönyveket szolgáltat ki.

47. Ez évi tavaszi egyházkerületi közgyűlés 91. számú határozatával utasítja a belmissziói munkáról jelentést nem adott egyházmegyéket, hogy a területükön folyó belmisszióról az egyes egyházakra is kiterjeszkedő tudósítást küldjenek s az abauji egyházmegye indítványa szerint feleljenek meg a következő kérdésekre: 1. Van-e ifjúsági egylet vagy nőegylet? 2. Énekkar? 3. Gyakorlatban van-e a felnőttek, vagy ifjak vasárnapi oktatása? 4. Tartatnak-e vallásos, vagy ismeretterjesztő felolvasások? 5. Terjesztetnek-e a valláserkölcsei tartalmú iratok vagy olvasmányok? Felelet adandó arra nézve is, hogy ahol nincs belmissziói munka, miért nincs?

Egyházmegyei közgyűlés a gyülekezetenként már megállapított s a lelkészértekezletek által jóváhagyott belmissziói munka ismertetése céljából mély tisztelettel mellékeli egyházmegyénk múlt évi őszi közgyűlésének 12. és ez évi tavaszi közgyűlésünknek 28 számú jegyzőkönyvi határozatát, mely megállapítja, hogy 44. egyházban folyik a belmissziói munka a benyújtott tervezetek szerint, melyekre nézve jelentették az egyházlátogatóságok, hogy azok nem voltak mindenütt és mindenben végrehajthatók, mivel a háborús idők jelenben a tervezettől eltérő, a viszonyok által javasolt és parancsolt teendők végzésére utalták a lelkészek tevékenységét, úgy hogy az egyes egyházakban — csaknem kivétel nélkül — speciális háborúi belmissziói munka folyt, midőn a lelkészek munkatársaikkal, sok esetben nejeikkel a hadbavonultak és hozzátartozók lelkigondozásával, énekes- és imakönyvekkel, vallásos füzetekkel való ellátásukkal, levelezéseik intézésével, majd ágy és fehérneműek gyűjtésével, a gyámoknélküliek segélyezésével stb. foglalatoskodtak.

Jelenti egyházmegyei közgyűlésünk, hogy a belmissziói tervezetet még be nem terjesztett egyházakat munkatervük megállapítására s felterjesztésére, az egyházlátogatókat pedig a belmissziói munka hathatós ellenőrzésére utasította,

az utóbbiakat egyidejűleg arra is felhívta, hogy az abauji egyházmegye indítványában foglalt s a főtiszt. egyházkerület által magáévá tett pontozatokra minden egyházból pontos és számszerű adatokat közöljenek, mivel a mai helyzetben egyházmegyénknak nincs módjában a feltett kérdésekre pontos feleletet adni, amennyiben például az egyházlátogatóságok ez évi jelentéseikben oly egybázakból sem jelentették, hogy van énekkar, amelyekben az énekkarok megerősített alapszabályok mellett régóta fennállanak, de vagy a karvezérek, vagy általában a kartagok hadbavonulása miatt ez idő szerint szünetelnek s így vagyunk más belmissziói intézményekkel is a háború más teendőket sürgető viszonyai között.

48. Folyó évi tavaszi egyházkerületi közgyűlés 92. sz. határozatával véleményadás végeit leteszi az abauji egyházmegye azon indítványát, mely szerint kötelezze az egyházkerület a kebelbéli összes egyházakat arra, hogy a miskolci felsőbb leányiskola segélyezéséhez a supplicatióális váltságának megfelelő összeggel járúljanak.

Egyházmegyei közgyűlésünk — tekintettel arra, — hogy egyházainknak a nőnevelés ügyét a sárospataki magán jellegű polgári leányiskolának a főt. egyházkerület előtt is szőnyegen levő átvételével, vagy a mellé legalább is leányinternátus állításával fog kelleni a közel jövőben még erejükön felül is szolgálniok, az abauji egyházmegye indítványát nem fogadhatja el, mert meggyőződése az, amit a főt. egyházkerület is elismert igazságnak, hogy módot kell nyújtani egyházkerületünk keleti nagy területén s annak legmegfelelőbb helyén, Sárospatakon is a papok, tanítók és közbirtokosok leánygyermekének, hogy hitfelekezetünk szellemében neveltessenek.

49. Egyházkerületünk ez évi tavaszi közgyűléséből 94. számú határozatával utasítja egyházmegyénket, hogy a berzéki ref. egyház tulajdonát képező „Szemere—Törös“-alap állásáról szóló kimutatáshoz jövőre az alapítvány kezelése körüli vizsgálat megejtéséről s az alapítvány kezelésének helybenhagyásáról szóló egyházmegyei határozatot is beterjessze.

Egyházmegyénk utasítja a számvevőszéket, hogy jövőre a „Szemere—Törös“-alapítvány szabályszerű kezeléséről szerezzen meggyőződést s egyszerű tudomásul vétel helyett érdembeli határozati javaslatot terjesszen e.-megyénk elé.

50. Esperes indítványozza, hogy az E. T. VII. t. c. 11. §-a által szervezett lelkészi nyugdíj-bizottság öt évre szóló megbizatással megválasszassék.

A lelkészi nyugdíjbizottság tagjaiul 1920. szept. 1-ig szóló hatállyal közfelkiáltással megválasszattak lelkészi részről: Hézszer Emil, Keresztúry József; világi részről: Miklós Béla, dr. Kiss Sándor. Előadó: Zitás Bertalan.

51. Elnökség felhívja a közgyűlést az időszaki bíróság megalakítására.

Egyházmegyénk az időszaki tanács tagjaiul az elnökség mellett megválassztja rendes tagoknak lelkészi részről: Hézszer Emil, világi részről: Miklós Béla és Sebeő Gyula tanácsbírákat; pót tagoknak lelkészi részről: Keresztúry József, Bartha József, világi részről: Tolcsvai Nagy Barna tanácsbírákat egy évre szóló érvénnyel.

52. Hadbavonult Novák Lajos taktaszadai lelkész kéri az egyházmegyét, hogy egyházát katonai szolgálatának tartamára káplántartásra ajánlja s számára a konventnél káplántartási kongruát eszközöljön ki.

A kérelemnek hely nem adatik, amennyiben hadbavonult lelkész a lelkészi jövedelemnek is birtokában van, ő saját személyére, mint tábori lelkész, megfelelő fizetést élvez, családja pedig, mint beadványában is említi, havonta 90 kor. tartásdíjat kap, így a lelkészi teendők ellátásának anyagi része lelkészt terheli; felkéri egyházmegyei közgyűlés esperest, hogy a lelkészi teendők ellátásáról ilyen alapon gondoskodják.

53. A megyaszói egyház kéri az egyházmegyei közgyűlést, hogy a főtiszt. Egyházkerülethez beadott azon kérvényét, melyben az „Ujvilág“ tanyán lévő elemi iskolában teljesített vallásoktatásért 100 kor. évi díjat kér a vallásoktató részére, pártolólág terjessze fel; egyben azt is kéri, hogy mivel a nevezett tanya Megyaszóhoz körülbelül 10 kilométernyire fekszik, így a vallásoktatás fuvar költséget is igényel, e címen utaljon ki az egyházmegye évi 100 kor. segélyt.

Egyházmegyei közgyűlés, tekintettel arra, hogy sem az egyházkerületnek, sem az egyházmegyének ily segélyezésre fordítandó alapja nincsen, a kérvényeket azzal küldi vissza, hogy forduljon az egyház az iskolafentartó báró Harkányi úr önnagyméltóságához, ki is már hasonló esetben nemeslelkűen intézte el az ily természetű kéréseket.

54. A megyaszói egyház beterjeszti azon közgyűlési határozatát, hogy Bajusz Imre kántortanítónak párbérjárandságát 1915 év január 1-től kezdődőleg az egyházközség adófizetői természetben tartoznak befizetni, akiknek pedig terményök nincs, annak értékét folyó árban fizetik be.

Egyházmegyei közgyűlés jóváhagyja a megyaszói egyház közgyűlési határozatát, mivel ez semmi újabb terhet nem ró az adófizető egyháztagokra.

55. A megyaszói egyház beterjeszti 1866-ban kiállított lelkészi díjlevelét, valamint az újat 4 példányban az egyházmegye és az egyházkerület által leendő jóváhagyás és megerősítés végett.

A beterjesztett új díjlevel a 1866-ban kiállított lelkészi díjlevélből a következőkben tér el; 1., a kévés élet helyett szemes élet van felvéve, ez azonban az egyházmegye 1910 évi tavaszi közgyűlés rendeletére történt; 2., a régi díjlevel 3 ik pontjában, melyet az új díjlevel 5-ik pontja fed, hiányzik az a rész, hogy: „a mely gazda vagy zsellér embernek egy, két, s több női fiai, vagy vejei egy fedél alatt, de külön kenyéren vannak, ez esetben mint gyalogszerek tekintendők, és egy véka szemes gabonát tartoznak fizetni“; 3., a régi díjlevel 13 ik pontjában, melynek az új díjlevel 11 ik pontja felel meg az foglaltatik, hogy a lelkész évenként 8 öl tüzifát kap az egyháztól, míg az új díjlevelben a 8 öl tüzifa zárjelben 200 koronával van megváltva, ez azonban a változó minden valószínűség szerint emelkedő ár miatt a lelkészre sérelmes. A régi díjlevel 4-ik pontja, melynek hiányát lelkész jelzi, az új díjlevel 3 ik pontjában foglaltatik.

Egyházmegyei közgyűlés e hiányok pótlása, illetve a díjlevelnek ily értelemben való kiállítása végett az iratokat azzal a megjegyzéssel küldi vissza a megyaszói egyháznak, hogy az új díjlevelet egyháztanács és közgyűlés határozattal — mely most hiányzik — lássa el, és terjessze fel újból az egyházmegyéhez.

56. A bodrogkeresztúri egyház beterjeszti lelkészi díjlevelét 5 példányban, mellékeli erre vonatkozó presbyteri és közgyűlési jegyzőkönyveit, kéri az egyházmegyei közgyűlést, kiigazított lelkészi díjlevelének megerősítésére.

A beterjesztett iratokból meggyőződést nyert egyházmegyei közgyűlés, hogy a bodrogkeresz-

túri lelkészi díjlevél az 1884 ik évben hibásan lett kiállítva, 1914 ev jul. 12-én az egyházmegye rendeletére Horváth János tanácsbíró jelenlétében az egyháztanács a valóságnak megfelelően állította azt össze, s azt a közgyűlés is elfogadta, jóváhagyólag hozzájárul és megerősítés végett a főt. egyházkerülethez felterjeszti.

57. Batta János bodrogkeresztúri lelkész egyik rendbeli beadványában peres eljárás indítását kéri a zsidó hitközség ellen a ref. egyház földjén való átjárás miatt, másik beadványában az egyházmegyei ügyész útján perújítás felvételét Venglárcsik István bodrogkeresztúri lakos ellen, ki mint az egyházi tulajdont képező lelkészi föld szomszédja a mesgyét megháborította és a mesgyének az egyházi föld felőli oldalát fával beültette, a kit e miatt peresítettek is, de az egyház a pert elveszítette.

Egyházmegyei közgyűlés mindkét rendbeli kérvényt azzal adja vissza Batta János lelkésznek, hogy az egyházközség és annak presbytériuma, ha akarja a vitás ügy rendezését esetleg peres úton is, kérje ki az egyházmegyei ügyész véleményét.

58 Boócz Kálmán megaszói segédlelkész az 1914—15-ik tanévben az ondi ref. elemi iskolát vezette, e működéséért segélyt kér az egyházmegyétől.

Kérelmező segédlelkészt egyházmegyei közgyűlés a segélyosztó-bizottság figyelmébe ajánlja.

59. Tárgyaltatott a cigándi lelkészi fizetés megosztásának ügye.

Egyházmegyei közgyűlés az ügy elintézésére nt. Bálint Dezső esperes és dr. Kiss Sándor tanácsbíró urakat kéri fel.

60 A karosi egyház bejelenti, hogy 900 kor. adóságának kifizetésére előnyös feltételek, 6%₀ kamatláb mellett vesz

fel több egyháztag által felajánlott kölcsönt, erről beterjeszti presbyteri jegyzőkönyvét.

Egyházmegyei közgyűlés a bejelentést tudomásul veszi, kölcsönös egy évi felmondási határidő kikötésével.

61. A vissi egyház beterjeszti a tanítói állás helyettesítésének költségeiből eredő rendkívüli adó kivetését.

Egyházmegyei közgyűlés a szabályszerűen beterjesztett, presbyteri és közgyűlési határozatokkal ellátott rendkívüli adót megerősíti.

62. Csizy Gedeon kesznyéteni tanító felebbezéssel él a kesznyéteni egyház presbitériumának és közgyűlésének az ő terménybeli járandósága természetbeni kiszolgáltatása tárgyában hozott határozatai ellen.

Egyházmegyei közgyűlés a felebbezést kérvényezőnek visszaadja, mivel semmi különösebb intézkedés szükségét fennforogni nem látja, amennyiben díjlevele megváltoztatva nincs, a kérdés elintézése a díjlevélből önként következik, de azért sem látja szükségesnek, mert hiszen sem a presbitérium, sem a közgyűlés határozottan elutasító választ nem hozott, amellyel szemben a díjlevél határozmányait megvédeni kellene.

63. A tállyai egyház presbitériuma és közgyűlése jóváhagyás végett beterjeszti a II. hadikölcsönre szóló jegyzése tárgyában hozott határozatait, melyek szerint a tanítói javadalmazást szolgáló néhai özv. Mura Györgyné 10,000 koronás alapítványból 5000 koronát jegyzett a zárolatlan jegyekből, ugyancsak 5000 koronát a néhai Váradi Szabó Miklós hagyatéki pénztára terhére oly módon, hogy mivel e pénztár nem rendelkezett az egész összeggel, $\frac{1}{4}$ részét készpénzben fizette le, $\frac{3}{4}$ részét pedig a Magyar Leszámítoló Banknál érték papírra vette kölcsön $5\frac{0}{10}$ mellett, de erre is már 1500 ko-

ronát törlesztettek; ugyanezen pénztár terhére az első hadikölcsönből is készpénzben 2000 koronát jegyeztek; továbbá a második hadikölcsönből a ref. dalárda 200 koronát jegyzett és pedig 100 koronát a saját pénztárából, 100 koronát az özv. Mura Györgyné alapítványából és végül 500 koronát jegyzett a Lorántffy-nőegylet saját betéti tőkéjéből.

Egyházmegyei közgyűlésünk a tállyai egyháznak a hadikölcsönök jegyzése alkalmából felmutatott követésre méltó és szép, hazafias cselekedetét elismeréssel veszi tudomásul, az értékpapírok terhére a Magyar Leszámitoló Banktól felvett és már részben visszafizetett kölcsönt csak abban az esetben hagyhatja jóvá s engedélyezésre a főt. egyházkerületnek csak úgy ajánlhatja, ha a kölcsön felvételét névszerinti szavazással hozott presbiteri és közgyűlési határozatok mondják ki. (E. T. I. t.-c. 25. és 43. §-ai.)

64. Olvastatott a tanügyi bizottság következő jelentése:

Nagytiszteletű Egyházmegyei Közgyűlés!

A második évében a háborúnak, amikor fejünk felett vész, vihar és orkán zúg: egyházmegyénk tanítóinak csendes munkálkodására vonatkozó jelentésemet rövid sorokba összevonva a következőkben nyújtom be:

Felsőbb hatósági rendelet alapján az 5-ik és 6-ik osztálybeli gyermekek majdnem az egész évben a hadbavonult férfiak mezőgazdasági munkáit végezték sikeres eredménnyel. Ugyan ezen a címen fel voltak mentve az iskolába való járás alól az ismétlődő iskolakötelesek, a kik a mezei munkában és a házi gazdasági teendők végzésében a hadbavonult munkaerőt csaknem teljesen pótolták. A kis hangyák szorgalma nagy eredményeket mutatott fel. A legnélkülözhetetlenebb munitiót, a mindennapi kenyeret szerezték be a haza védelmében álló katonák és az itthon maradt családtagok részére.

Talán éppen ez a fényes eredmény vezette a nagy-

méltóságú vallásügyi minisztériumot azon rendeletének kiadására, hogy a kisebb iskolakötelesek sürgős elbocsátását 1915. év május elején elrendelte.

Ilyen körülmények között az iskolák minősítéséről szó sem lehetett. Iskolalátogató küldöttségeinket ki sem küldhettük az iskolák minősítése végett, a miatt aztán egyesekre vonatkozó jelentésünk ez évben elmarad.

Az iskolalátogató küldöttségek munkája ellen a statisztikai adatok feljegyzésére vonatkozólag évek óta sok volt a jogos panasz és a megérdemlelt szemrehányás.

Ezen évben minden egyes lelkésznek „E“ mintát és külön „utasítást“ küldtem a statisztikai adatok pontos beírásának megkönnyítése végett.

Az eredményről szinte pírulva teszek jelentést. Az „E“ mintának 66 rovata közül eddig hibás volt nyolc, vagy tíz rovat. Most hibás mind a hatvanhat. Az egyik rovatban az egyik, a másik rovatban a másik lelkészársam írt be, vagy nem írt be adatokat.

Pedig egyházkerületi közgyűlésünk múlt évi (őszi közgyűlés) határozata szerint a lelkészek a beadott adatokért felelősségre vonhatók.

Óh, bárcsak jönne már hozzánk a béke angyala, hogy sok kifogással és korholással jutalmazott iskolalátóink kezébe odaadhassuk az „E“ mintát, pontos kitöltés végett.

Ha eljön ez az idő teljessége: bizonyára pontosabb adatokat fogok benyújtani.

A múlt évben Hegedüs János alsódobszai tanító 49 évig hűséges és kitünő tanítónk nyugdíjaztatását kérte. Egyházmegyei közgyűlésünk a jól megérdemelt nyugalom mellett ezt az elköltözött és első tanítót az arany érdemkeresztre is méltónak tartotta. E tárgyban az előterjesztést a politikai hatóságnál megtettem, . . . az aranykereszt megérkezésére nem volt idő, Hegedüs János örök nyugalomba ment . . . A hű munkás részére adjuk meg a jól megérdemelt jutalmat: örökítsük meg a nevét jegyzőkönyvünkben. Ez az elismerés pótolni fogja az elkésett aranykeresztet.

Bodnár Kálmán leleszi tanító, a nevezett egyháznak lelke, fenntartója, még munkabíró korban, ez év folyamán

váratlanul meghalt. A leleszi ref. egyház építésében, az egyetemes tanügy előmozdításában elévülhetetlen érdemei vannak. Méltó reá, hogy nevét jegyzőkönyvünkben szintén megörökítsük.

Jegyzőkönyvi elismerésünk mind a két tanító élő özvegyének örök emlékül megküldendő.

A múlt évben megtartott tisztújítás alkalmával akartam kérni az egyházmegyei közgyűlést, hogy már hatodik évi tanügyi bizottsági elnöki állásomról felmenteni méltóztassék.

Huszonöt év óta vagyok a tanügy szolgálatában. Tanító fia vagyok. Édes teher volt annak a testületnek a terhét emelni, akinek a fegyverbíró tagjai vérök hullásával, életök feláldozásával ott küzdenek a mi nyugalomunkért a hosszú harcban.

Tizenkilenc év óta vagyok iskolalátogató, hat év óta tanügybizottsági elnök. Méltóztassanak megengedni, hogy a most bejelentett két kitünő tanító örök nyugalomba vonulása alkalmával én is nyugalomba vonúlhassak.

A hozzám beérkezett statisztikai adatokat a következőkben terjesztem be:

Az iskolákat fenntartó egyházak lélekszáma 53169.

A mindennapi iskolakötelesek száma 3483 fi, 3474 leány. Összesen 6957. Több az iskolakötelesek száma 379 el.

Ebből saját iskolánkba jár 2446 fi- és 2382 leány, Összesen 4828. Kevesebb járt iskolánkba 453-al, mint a múlt évben.

Más vallású iskolában járt 48 fi 57 nő. Összesen 105. Több járt 98-al, mint a múlt évben.

Községi és állami iskolában járt 625 fi- és 554 leány. Összesen 1179. Hatvanhatal több, mint a múlt évben.

Középfokú iskolában járt 33 fi- és 18 leány. Összesen 51. Negyvennyolccal több, mint a múlt évben.

Összesen iskolába járt 3248 fi- és 3076 leány. Összesen 6324. Kevesebb huszonhétel, mint a múlt évben.

Nem járt iskolába 370 fi- és 429 leány. Összesen 799. Ötszázhetveneggyel több, mint a múlt évben.

Ismétlő iskolaköteles fi 1042, leány 1068. Összesen 2110. Nyolcvannyolccal több, mint a múlt évben.

Ismétlő iskolában járt helyben 590 fi- és 627 leány. Összesen 1217. Hatszázötvenötrel kevesebb, mint a múlt évben.

Polgári iskolába járt 46 fi- és 8 leány. Összesen 54. Iparos iskolába járt 18 fi. Gimnáziumba járt 50.

Nem járt iskolába 361 fi- és 416 leány. Összesen 777. Hatszázötvenegygyel kevesebb járt, mint a múlt évben.

Más vallású járt hozzánk:

Római és gör. kath.	---	209 fi- és 197 nő.
Ág. h. ev.	---	10 fi- és 11 nő.
Izraelita	---	92 fi- és 141 nő.
Összesen:	---	<u>311 fi- és 349 nő.</u>

Ez a rovat állandó szaporodást mutat.

Tanító van egyházmegyénkben 69 fi- és 17 nő.

Ebből rendes tanító 78. Ideiglenes 8. Lelkésztanító kettő.

Okleveles tanító van 78. Nem okleveles tanító van 8.

A tanítók rendes fizetése:

Az államtól	---	88167-66 K.
Az egyháztól	---	43635-— K
Összesen:	---	<u>131802-66 K.</u>

A tanítók fizetésére vonatkozó adatok nagyon hibásan lettek jelentve. Még olyan adat is került hozzám, ahol tanítói korpótlék címén a tanító urak 400 koronát kapnak az államtól. Bizony megérdemelnék!

Jó tanítói lakás van 68 helyen. Rossz a tanítói lakás nyolc helyen. A múlt évi kimutatás szerint 16 tanítói lakás volt rossz. Határozott javulás ez.

Az egyházmegyénkben 88 tanterem van. Törvényszerű 79. Nem törvényszerű 9. Itt is nagy javulás mutatkozik a múlt évi 19 nem törvényszerű iskolával szemben.

Lakbért kapott öt tanító, nem lett minősítve öt tanítói lakás.

Az iskola felszerelése kellő 75 helyen. Hiányos a felszerelés 13 helyen. A múlt évi jelentés 29 helyen tüntet fel hiányt a felszerelésekben. Ez is nagy javulás.

Az iskolák szellemi állása a múlt iskolai évben nem volt minősíthető, a hazánk határain dúló háború miatt.

Az iskola fenntartására a tanítói fizetésen kívül 37686 korona 50 fillért fordítottak egyházaink. Huszonhét ezer kilencszázkilencvennégy kor. 50 fillérrel többet, mint az előző évben.

Állami iskola van egyh.-megyénk területén	16.
Községi " " " "	2.
Fiú " " " "	3.
Leány " " " "	3.
Vegyes " " " "	80.

A háborúba vonult tanítók helyett nyolc helyen a lelkészek és segédlelkészek tanítottak. Dicséret és elismerés illeti őket. Névszerint :

A vallást hat helyen tanítja a lelkész jól megfelelő eredménnyel.

Iskola látogatók lesznek a jövő évben :

1. Sárospataki járás: Danyi József erdőbényei lelkész és Gagyí Károly olaszlisztkai tanító.

2. Bodrogszentesi járás: Horváth Győző nagykövesdi lelkész és Négyessy Janos örösi tanító.

3. Gesztelyi járás: Gecse Lajos kesznyéteni lelkész és Csizy Gedeon tanító.

4. Szerencsi járás: Csorba Ferenc pácini lelkész és Tóth István szerencsi tanító.

5. Lisztkai járás: Móricz István m.zombori lelkész és Bartha Lajos vissi tanító.

6. Tokaji járás: Novák Lajos szadaí lelkész és Jakab Antal t.-harkányi tanító.

7. Kiskövesdi járás: Bálint Dezső ifj. királyhelmei lelkész és Mikó László tanító.

8. Cigándi járás: Sáfár István lácál lelkész és Kántor Mihály tanító.

9. Leleszi járás: Solymosy József m.-hotykai lelkész és Kántor Lajos karcsei tanító.

10. Megyaszoí járás: Kun Zoltán gesztelyi lelkész és Nyitray Károly h. németi tanító.

Az 1915. évi tavaszi közgyűlés 21 ik pontja alapján Homoki György tályai tanító jelentést nem adott be, hanem kéri az egyh.-megyei tanügyi bizottságot, hogy ezen közügyet érintő, iskolára vonatkozó jelentésének határidejét az egyházmegyei hatóság nyújtsa ki a háborúból majdan hazaérkező tanférfiak hazaérkezéig.

A „Sárospataki Irodalmi Kör“ kiadványainak ilyen indokolatlan mellőzését, sőt mondjuk ki: semmibe vételét eltűrnünk nem lehet.

A felvilágosodott protestáns szellem csak szabadságot ad, de szabadosságra, túlkapásokra ne adjon alkalmat.

A rend feltartása érdekében Homoky György tályai tanítót kérem a népiskolai szabályrendelet 25 ik § ának 2-ik bekezdésében kirótt birságban elmarasztalni.

Az 1915-ik évi tavaszi egyh.-megyei közgyűlés 60-ik pontja alapján utasítva lettem, hogy a berecki egyház által, a vallásoktatásért járó s a lelkésznek évenként fizetett 100 koronát az iskolafenntartó község terhére állapíttassam meg.

Tisztelettel jelentem, hogy az 1868. évi t.-c. 57-ik § a értelmében minden hitfelekezet hivei gyermekeinek hit és erkölcsani oktatásáról tartozik gondoskodni.

Igy tehát a község, mint iskolafenntartó, a hitoktatásért járó tiszteletdíj fizetésére nem kötelezhető.

Amidőn lemondásom elfogadását kérem a nagy tiszteletű egyházmegyei közgyűléstől, a tanügyi bizottságnak irántam kimutatott jóakarátát megköszönve ígéretet teszek arra nézve, hogy a tanü. y előbbvitelénél, mint közharcos ott fogok küzdeni az iskola s így a haza védelmében.

Bartha József,

tanügyi biz. elnök.

a) Egyházmegyei közgyűlés a nagy gondal és körül kintéssel szerkesztett jelentést elismeréssel veszi tudomásul.

b) A hibás és hiányos statisztikai adatokat beadott lelkészek felelősségre vonásától azért

tekint el ezúttal, mert sem a mindennapi, sem az ismétlő iskolakötelesek összeírására vonatkozó adatok nem álltak a lelkészek rendelkezésére.

c) Hegedűs János alsódobszai, Bodnár Kálmán leleszi tanítók elhunytát őszinte részvétellel veszi tudomásul s emléküket jegyzőkönyvileg örökíti meg, mivel kitűnő színvonalú iskoláik által a tanügynek mindketten hű és ernyedetlen munkásai voltak.

d) A tanügyi bizottsági elnököt kéri, hogy a háborúk lezajlásáig tisztjét tartsa meg s az ő ismert pontosságával és nagy ügybuzgalmával töltse be, amire magát Bartha József tanügyi bizottsági elnök a közgyűlés élénk tetszése mellett felajánlotta.

e) Homoky György tállyai tanítót az egyházkerület által nem engedélyezett tankönyvek használatáért a népiskolai szabályrendelet 25. §-ának 2-ik bekezdése értelmében 5 korona bírságban marasztalja el, miről a tállyai ref. egyházat azzal értesíti, hogy tanítóján a bírságot vegye be és szegény gyermekek tankönyvének beszerzésére fordítsa.

f) Tudomásul veszi, hogy a háború okozta rendellenességek, nevezetesen az iskolák késői megnyitása, a tanév idő előtti berekesztése, a tankötelesek mezei munkára történt gyakori és általános elvonása miatt a tanítás eredménye nem volt megállapítható s így az iskolák nem is osztályoztattak.

65. Közhirdetésre a makkoshotycai és szomotori egyházakat ajánlja és terjeszti fel egyházmegyei közgyűlés a főtiszt. egyházkerülethez.

66. Egyházmegyei közgyűlés az elhalálozás folytán megüresedett cigándi járás számvevőjéül Janka Károly nagyrozvágyi lelkészt választja meg.

67. Egyházmegyei közgyűlés egyházlátogatókul kiküldi:

Hézszer Emilt a tállyai járásba, Máthé Gyulát a szentesi járásba, Keresztúry Józsefet a cigándi járásba, Bartha Józsefet a megyaszói járásba, Pálóczy Józsefet a sárospataki járásba.

68. A jegyzőkönyv hitelesítésére okt. hó 12.-e kitűzetvén,

hitelesítőkül az elnökség, Dr. Kiss Sándor, Bartha József és a jegyzői kar küldetik ki.

Hitelesítettett Sárospatakon, 1915. okt. 12.-én.

Bálint Dezső,
esperes.

Dr. Kiss Sándor,
egyh.-megyei tanácsbíró.

Bartha József,
egyh.-megyei tanácsbíró.

Janka Károly,
egyh.-megyei papi tőjegyző.

Bírósági ügyek.

I.

JEGYZÖKÖNYV.

Felvétetett az alsózempléni ref. egyházmegye közigazgatási bíróságának Sárospatakon 1915. okt. 5-én tartott ülésében.

Jelen vannak: Bálint Dezső esperes, Meczner Béla gondnok elnöklete alatt: Máthé Gyula, Keresztúry József, Bartha József, Pálóczy József, Miskolczy Endre papi, Miklós Béla, Sebe Gyula, dr. Kiss Sándor, Gortvay Aladár világi tanácsbírák s ifj. Bálint Dezső mint jegyző.

Tárgyalást vezető elnök: Meczner Béla.

Előadó: Keresztúry József.

Tárgy: B. Tóth Istvánné szerencsi tanítóné panasza a szerencsi egyháztanács ellen, hadbavonúlt férje fizetésének visszatartása miatt.

Elnök az ülést megnyitván megállapítja, hogy érdekeltség esete a jelenlévő bírák ellen sem nem forog s így a bíróságot szabályszerűen megalakúlnak jelenti ki.

Előadó előszóval ismerteti az ügyet. B. Tóth Istvánné panasza az, hogy a szerencsi egyháztanács hadbavonúlt férjének díjlevelileg biztosított más iskolába járók vallásoktatásáért járó évi 100 korona, s személypótlék címen járó évi 160 koronát nem hajlandó fizetni a háború folyama alatt. Továbbá a tűzifa illetményéből is évi 60 koronát levont az egyháztanács azon a címen, hogy jelenleg az iskolát nem kell fűtenie. Kéri a szerencsi egyházat kötelezni eme visszatartott járandóságok folyósítására. Végül igényt tart a férje díjlevelében 40 koronára értékelt stólajvédelemre is, melyet szintén nem kapott meg férje hadbavonulása óta.

Bíróság zárt ülésben egyhangú határozattal meghozta s nyílt ülésben kihirdette a következő

ítéletet:

Egyházmegyei bíróság B. Tóth Istvánné kérelmének részben helyt ad. Kötelezi a szerencsi egyházközséget hadbavonúlt tanítója összes díjlevélileg biztosított illetményeinek, tehát a más iskolába járó ref. tankötelesek vallásoktatásáért járó 100 korona, a személypótlék címen járó 100 korona s a teljes fűtési illetményének hiány nélküli folyósítására családja részére, — a stóla-jövedelem kivételével.

Indokok:

A hadbavonúlt tanítókat, illetőleg családjaikat összes díjlevélileg biztosított fizetésük megilleti a háború folyama alatt. B Tóth István szerencsi tanítónak a más iskolabeli tanulók vallásoktatásáért járó 100 kor. díjlevélileg van biztosítva s az egyháztanács 1902. aug. 10 iki ülésének 2-ik jegyzőkönyvi pontja szerint még akkor is fizetendő az egyház által, ha nem ő tanítja az idegen iskolákban a vallástant. A 160 korona személypótlék szintén díjlevélileg biztosított meg nem tagadható jelentését képezi. A fűtési illetmény szintén teljes összegben megilleti, abból semmi le nem vonható, mert ha talán szokásban van is, de díjlevélileg nincs tanító kötelezve az iskola fűtésére. Vagy ha a szokás erre már mintegy kötelezi is, most hogy a fűtésre véletlenül szükség nincs: nincs joga az egyháznak levonni a díjlevélben semmi feltételhez nem kötött tüzifa és szén illetményből. Egyedül a temetési stóla jövedelemre nem tarthat igényt a hadbavonúlt tanító, illetőleg családja e jövedelem természeténél fogva, mert ezt nem biztosítja az egyház, hanem esetről-esetre a temettető felek fizetik a temetési funkcióért.

Kmf.

Bálint Dezső
egyházi elnök.

Meczner Béla
világi elnök

ifj. Bálint Dezső
jegyzőkönyvvezető.

II.

JEGYZŐKÖNYV.

Felvétel az alsózempléni ref. egyházmegye közigazgatási bíróságának Sárospatakon 1915. okt. 5-én tartott ülésében.

Jelen vannak: Bálint Dezső esperes, Meczner Béla gondnok elnöklete alatt: Hézszer Emil, Máthé Gyula, Bartha József, Pálóczy József, Miskolczi Endre papi, Miklós Béla, Sebeő Gyula, dr. Kiss Sándor, Gortvay Aladár világi tanácsbírák s ifj. Bálint Dezső, mint jegyző. A felek részéről Nagy Károly megbízottjaként: Keresztúry József.

Targyalást vezető elnök: Meczner Béla.

Előadó: Dr. Kiss Sándor.

Tárgy: Nagy Károly szomotori lelkész a főt. és mélt. püspök úrhoz intézett kérvényében a Klobusiczky-féle alapítvány kamataiból öt illetett 2000 K. kiutalását kéri.

Elnök az ülést megnyitván megállapítja, hogy érdekeltség esete a jelenlévő bírák ellen fenn nem forog s így a bíróságok szabályszerűen megalakultnak jelenti ki.

Előadó ismertetése s a fél megbízottjának meghallgatása után a bíróság zárt ülésben egyhangú határozattal meghozta s nyílt ülésben kihirdette a következő

végzést:

A bíróság ez ügyben helyszini vizsgálatot rendel el s ennek foganatosítása céljából az iratokat az elnökséghez átteszi.

Indokok:

Az ügy a Klobusiczky-féle alapítvány kérdésének tisztázása nélkül el nem dönthető. A Klobusiczky alap ügyeinek a tisztázása pedig helyszini vizsgálat nélkül nem eszközölhető.

Kmf.

Bálint Dezső
egyházi elnök.

Meczner Béla
világi elnök.

ifj. Bálint Dezső
jegyzőkönyvvezető.

III.

JEGYZŐKÖNYV.

Felvétetett az alsózempléni ref. egyházmegve közigazgatási bíróságának Sárospatakon 1915. okt. 5-én tartott ülésében.

Jelen vannak: Dálint Dezső esperes, Meczner Béla gondnok elnöklete alatt: Hézszer Emil, Máthé Gyula, Keresztúry József, Bartha József, Pálóczy József, Miskolcgy Endre papi, Miklós Béla, Sebeő Gyula, dr. Kiss Sándor, Gortvay Aladár világi tanácsbírák s ifj. Bálint Dezső, mint jegyző.

Tárgyalást vezető elnök: Meczner Béla.

Előadó: Dr. Kiss Sándor.

Tárgy: Taktaharkányi lelkészi díjlevélügy.

Előadó a tárgyalás megkezdése előtt jelenti, hogy az ügy a bírósághoz határidőn túl érkezett, előkészíthető nem volt s javasolja azért, hogy a következő tavaszi bíróság elé utaltassék.

Bíróság ebben az értelemben határoz.

Kmf.

Dálint Dezső
egyházi elnök.

Meczner Béla
világi elnök.

ifj. Bálint Dezső
jegyzőkönyvvezető.

Az egyes pontokat jegyzették:

Janka Károly: 1, 2, 3, 7, 8, 13, 16, 22—51, 57, 62, 63,
64, 68

Gecse Lajos: 4, 5, 6, 9—12, 14, 15, 17, 18, 19, 21, 59.

Dr. Asztalos Kálmán: 20, 52—56, 58, 60, 61, 65, 66, 67.

Ifj. Bálint Dezső: Bir.: I., II., III.

FÜGGELÉK.

JEGYZŐKÖNYV.

Felvétellett Miskolcon, az alsózempléni ref. egyházmegye segélyosztó bizottságának 1915. évi november hó 9-ik napján tartott ülésében.

Jelen voltak:

Bálint Dezső esperes és Meczner Béla egyházmegyei gondnok elnöklete alatt: Zitás Bertalan egyházmegyei pénztárnok, Janka Károly emei. p. főjegyző.

Esperes jelenti, hogy a folyó évi segélyezésekre összesen 2047 K. 66 fill. áll a bizottság rendelkezésére, még pedig: Államsegélyből 670 K. 52 fill. Baldácsyalapból 857 K. 14 fill. Tolcsvai Nagy Gedeon alapból 400 K. Hollandi-tárból 120 K. Ismerteti az egyes segélyalapok rendeltetését, amelyre különös figyelem fordítandó az ide vonatkozó egyházmegyei és egyházkerületi határozatok értelmében a segélyek szétosztásánál.

Egyházmegyei segélyosztó bizottság a segélyalapok jogi természetének szigorú szemmeltartása mellett s annak megállapításával, hogy a segélyalapok ily kötött volta mellett a nehéz helyzetben levő özvegyek, különösen a tanítók özvegyeinek segélyezésére alig van lehetőség és alkalmom, a segélyösszegeket a következőleg állapította meg:

I. Az államsegély terhére: 670 K. 52 fill.

a) lelkeszi könyvtárra:

Pácinnak --- --- --- --- --- --- 50 K — f.

b) missiói egyházak vallásos füzetekkel való ellátására (Bacska, Bodrogszentes	---	---	---	---	---	50	„	52	„
c) vallástanításért:									
Semjéni tanítónak a csékei tanulók vallásos oktatásáért	---	---	---	---	---	60	„	—	„
BacsKay Károly ricsei lelkésznek	---	---	---	---	---	60	„	—	„
Bodrogmezői előkönyörgőnek a szolnocsikai vallástanításért	---	---	---	---	---	60	„	—	„
Alsóbereckii lelkésznek	---	---	---	---	---	100	„	—	„
Bodrogkeresztúri lelkésznek a szegyi és b.-kisfaludi vallásoktatásért és fuvardíjába	---	---	---	---	---	100	„	—	„
Boócz Kálmán volt ondi s. lelkésznek az ondi iskolában végzett helyettesítésért	---	---	---	---	---	100	„	—	„
Megyaszói lelkésznek az „Ujvilág“ tanulói vallásoktatásnál felmerülő fuvardíjra	---	---	---	---	---	90	„	—	„
Összesen	---	---	---	---	---	670	K	52	f.

II. Báró Baldácsy alapból: 857 K. 14 fill.

a) egyházaknak építkezésre:									
Bacskának	---	---	---	---	---	75	K	—	f.
Sóstófalvának	---	---	---	---	---	75	„	—	„
Bodrogmezőnek	---	---	---	---	---	65	„	—	„
b) lelkészeknek:									
Nagy Károly szomatori lelkésznek						60	„	—	„
Máthé Gyula karcsai						50	„	—	„
Kun Miklós monoki						50	„	—	„
Czike Ferenc tiszaladányi						52	„	14	„
c) lelkész özvegyek és árváknak									
Balsay Istvánnénak	---	---	---	---	---	60	„	—	„
Horkay Jánosnénak	---	---	---	---	---	60	„	—	„
Gönczy Józsefnének	---	---	---	---	---	60	„	—	„
Tatár Mihálynénak	---	---	---	---	---	60	„	—	„
Terhes Barnánénak	---	---	---	---	---	60	„	—	„

Id. Zitás Istvánnénak	—	---	---	---	60	„	—	„
Keresztúry Zsigmondnénak	---	---	---	---	40	„	—	„
Kovács Piroska lelkészárvának	---	---	---	---	30	„	—	„
Összesen	---	---	---	---	857	K	14	f.

III. Tolcsvai Nagy Gedeon-alapból: 400 K.

a) egyházaknak:

Erdőhorvátinak	---	---	---	---	80	K	—	f.
Szomotornak	---	---	---	---	80	„	—	„

b) tanítóknak:

Osváth Endrének	---	---	---	---	40	„	—	„
Ugray Lászlónak	---	---	---	---	40	„	—	„
Szombathy Dánielnek	---	---	---	---	40	„	—	„
Szathmáry Ferencnek	---	---	---	---	40	„	—	„

c) tanító-özvegyeknek:

Palságh Gézánnak	---	---	---	---	20	„	—	„
Szekeres Mihálynénak	---	---	---	---	20	„	—	„

d) iskolai jutalomkönyvekre

Összesen	---	---	---	---	400	K	—	f.
----------	-----	-----	-----	-----	-----	---	---	----

IV. Hollandi-tárból: 120 K.

a) tanító özvegyeknek:

Kiss Józsefnének	---	---	---	---	20	K	—	f.
Fodor Károlynénak	---	---	---	---	20	„	—	„
Teleki Pálnénak	---	---	---	---	20	„	—	„
Bodnár Lajosnénak	---	---	---	---	20	„	—	„
Farkas Károlynénak	---	---	---	---	20	„	—	„

b) tanító árvának:

Varga Erzsébetnek	---	---	---	---	20	„	—	„
-------------------	-----	-----	-----	-----	----	---	---	---

Összesen	---	---	---	---	120	K	—	f.
----------	-----	-----	-----	-----	-----	---	---	----

Egyházmegyei segélyosztó bizottság —
tekintettel arra, hogy mind a lelkész özvegyek, mind a tanító-özvegyek a segélyala-

pok megkötött rendeltetése miatt a megelőző évekknél kevesebb segélyt nyertek, — felhívja az egyházmegyei pénztárnokot, hogy állapítsa meg, nem volna-e a saját rendelkezésünk alatt álló egyházmegyei pénztár netaláni feleslegéből a lelkes- és tanítóözvegyek számára most megállapított segély a megelőző években adatni szokott segélyezések összegére kiegészíthető; megállapításának eredményét az esperes úrral közölve, együttesen bírálják el, hogy a segélyösszegek mily mérvű kiegészítését engedi meg az egyházmegyei pénztár helyzete s ahhoz képest legyenek a mai mód feletti nehéz viszonyok között az özvegyek segítségére.

Kmf.

Bálint Dezső,
esperes.

Meczner Béla,
e.-m. gondnok.

Jegyzette:

Janka Károly,
egyházmegyei papi főjegyző.

Tárgymutató.

Jelenvoltak névsora.

I. Közgyűlési ügyek.

1. Bálint Dezső esperes buzgó imádága után gondnok a gyűlést megnyitja.
2. A közebed szokott költségei a hadbavonúlt és elesett hősök árvái részére felajánlatnak.
3. A gyűlést alkotó tagok neveinek felolvasása, az egyházak küldötteinek s az elmaradt tagoknak igazolása után a gyűlés megalakul.
4. Szavazatbontó-bizottsági jelentés és a megválasztott két lelkészi tanácsbíró eskütétele.
5. Hajdú Lajos sajókesznyéteni tanító beerősítése.
6. Segédlelkészek bekebelezése.
7. Egyházkerületi képviselők választása.
8. A bírósági ülés idejének kihirdetése.
9. A makkoshotycai egyház presbitériuma szabályszerű szervezésére újból útasítatik.
10. A pácini lelkészi könyvtár felállítására vonatkozó korábbi határozat megújítatik.
11. A szerencsi templom tetőzetének sürgős befedése elrendeltetik.
12. Különféle adóval hátralékban levő egyházak jelentése.
13. A szomotori bajok további nyilvántartása.
14. Berzéki iskolaépítés-ügy.
15. Özv. Szánthó Istvánnénak közgyűlés köszönetet mond a megváltandó beruházások díjtalan átengedéséért.
16. A belmisszió-munka ellenőrzése elrendeltetik.

17. A szomatori lelkészlak átalakítása a lelkész nyugdíjaztatásáig függőben marad.
18. A háború miatt elintézzhetetlen ügyek további nyilvántartásba helyeztetnek.
19. A tiszaladányi egyház kölcsön-ügye.
20. A tarcali lelkészi díjlevél jóváhagyatván, megerősítésre ajánltatik.
21. A semjéni beruházás megváltása tárgyában érdekelt lelkészek békés megegyezésre hivatnak fel.
22. Szily Józsefen a vissi egyház javára megállapított térítményi összeg ügyész által behajtandó.
23. Egykázlátogatók felhivatnak, hogy a tokaji egyház kamathátrálékainak behajtása körül tett intézkedést számon vegyék.
24. A bodrogkereszturi számadás észrevételezett tételei a gondnok hadbavonulása miatt függőben hagyatnak.
25. Az olaszliszkai egyház az adóhátrálékok behajtásának további szorgalmazására útasíttatik.
26. Az erdőbényei egyház tőkái után befizetetlen kamatok behajtásáról szóló jelentés tudomásul vétetik.
27. Tudomásul vétel a bodrogzsadányi egyház pénztári maradványának tőkésítése tárgyában.
28. Bodrogsára jelentése, hogy adósegélyért folyamodni fog.
29. A tiszaladányi egyház jelentése, hogy adósegély munkálatokra miért adott ki szokatlanul nagy összeget, tudomásul szolgál.
30. A karosi számadás rendezésére lelkész újból útasíttatik.
31. A cigándi egyház számadása megerősítettett.
32. Egyházlátogatóság felhivatott, hogy az alsódobszai egyházban a Tóth Mihály-féle 200 koronás alap visszafizetését ellenőrizze.
33. Egyházlátogatóság figyelme a sajóhidvégi és hernádnémeti egyházak küntlevő kamathátrálékaira felhivatott.
34. Egyházlátogatóságra bízott az ifj. Török és neje, valamint a Bató Lajosné közpénztári tőketartozásainak rendezésére.
35. A tiszalúci adósegély elszámolása tudomásul vétetik.
36. A megyaszói tőkék és alapok állása.
37. Az alsóbereckii hitoktatói díj rendezése a segélyosztó-bizottságra bízatik.
38. A kistárkányi kamattartozások tárgyában beadott jelentés.

39. A leleszi gondnok térítményi ügye.
40. A kiskövesdi, nagykövesdi és szomotori egyházak számadása megerősítetik, a kiskéresi lelkész és gondnok a számadás betérjesztésére felhivatnak.
41. Az egyházak számadásaikhoz esperesileg megerősített költségvetésüket mellékelni tartoznak.
42. Felterjesztés a főt. egyházkerületre a reformáció 400 ados évfordulójának méltó megünneplésére szolgáló szeretetintézmény felállítása tárgyában.
43. A közigazgatási államsegélyről okmányolt számadás adandó, a különféle segélyalapok rendeltetésük szerint osztandók fel.
44. A háborúban munkaképtelenné vált tanítók s a harcban elesett, vagy a harctéren szerzett sebesülésük, betegségük következtében elhalt tanítók özvegyeinek és árváinak segélyezése.
45. Az „Egyetemes névtár“ kiadása tárgyában a főt. egyházkerülethez felterjesztett javaslat.
46. Javaslat a Hornyánszky-féle énekeskönyv szélesebb körű elterjesztése érdekében.
47. Jelentés a gyülekezetenkénti belmissziói munkáról.
48. A miskolci felsőbb leányiskola állandó segélyezését célzó abaúji indítvány mellőzése.
49. A berzéki „Szeme—Törös“-alapítvány szabályszerű kezeléséről szóló jelentéshez jövőre az alap kezelését jóváhagyó határozat is mellékelendő.
50. A lelkészi nyugdíj-bizottság megalakítása.
51. Az időszaki bíróság megalakítása.
52. Novák Lajos tábori lelkész helyettesítésének rendezésére esperes felkértek.
53. A megyaszói „Uj világ“-tanyai vallásoktatás díjazása és a hitoktató lelkész fuvarköltsége ügyében követendő eljárás.
54. A megyaszói presbitérium és közgyűlés azon határozata, hogy Bajusz Imre kántortanító párbérét természetben szolgáltatják ki, vagy folyó árban fizetik, megerősítetik.
55. A megyeszói lelkészi díjlevél pótlás végett visszaadatik.
56. A bodrogkeresztúri lelkészi díjlevél jóváhagyólag megerősítés céljából az egyházkerületre felterjesztetik.
57. A bodrogkeresztúri egyház peres ügyeiben az egyház-megyei ügyész véleményét kérje ki.

58. Boócz Kálmán tanító helyettesítés-díj iránti kérelme a a segélyosztó-bizottság figyelmébe ajánltatik.
59. A cigándi lelkészi fizetés megosztása céljából küldöttség kiküldése.
60. A karosi egyház adósságának konvertálása jóváhagyatik.
61. A vissi rendkívüli kivetés megerősítettik.
62. Csizy Gedeon felebbezése a terménye természetbeni kiszolgáltatására vonatkozó presbiteri és közgyűlési határozatok ellen, tárgytalan lévén, visszaadatik.
63. A tállyai egyház hadikölcsön jegyzése.
64. Tanügyi bizottsági jelentés.
65. Közhirdetésre ajánlott egyházak.
66. A cigándi számvevői állás betöltése.
67. Egyházlátogatók kiküldése.
68. Jegyzőkönyv hitelesítésére határidő kitézése és bizottság kiküldése.

II. Bírósági ügyek.

- I. B. Tóth István szerencsi tanító nejének kérelme férje részben visszatartott fizetésének kiutalása iránt.
 - II. Szomotori Klobusiczky-alapítvány ügyében Nagy Károly szomotori lelkész követelése.
 - III. A taktabarkányi lelkészi díjlevél.
-

Betűsoros névmutató.

- Alsóbereckii e. k. 37.
Alsódobszai e. k. 32.
Bajusz Imre 54.
Bartha József 37, 51, 64.
Batta János 57.
Berzéki e. k. 14, 16.
Bodrogkeresztúri e. k. 24, 56, 57.
Bodrogolaszii e. k. 15, 16.
Bodrogsárai e. k. 28
Bodrogszentesi e. k. 16.
Bodrogzsadányi e. k. 27.
Boócz Kálmán 58.
Cigándi e. k. 31, 59.
Csatáry Jenő 6.
Csízy Gedeon 62.
Csobaji e. k. 16.
Egyházak általában 16, 40, 43, 46, 64, 67.
Egyházkerület 4, 5, 7, 20, 42, 44, 45, 46, 47, 48, 56, 64, 65.
Egyházlátogatóság 16, 23, 32, 33, 34, 44, 46, 67.
Erdőbényei e. k. 26.
Erdőhorvátii e. k. 18.
Esperes 1, 9, 11, 14, 43, 44, 50, 51, 52, 59.
Farkas Sándor 6.
Gortvay Aladár 7.
Hajdú János 5.
Hernádkaki e. k. 16.
Hernádnémetii e. k. 33.
Hézsér Emil 50, 51.
Homoky György 64.
Horváth János 7.
Iskolai körlátatók 64.

- Janka Károly 7, 66.
Járási számvevők 38, 40.
Karcasai e. k. 16.
Karosi e. k. 18, 30, 60.
Keresztúry József 9, 17, 50, 51.
Kenézlői e. k. 16.
Kesznyéteni e. k. 62.
Kisgéresi e. k. 16, 40.
Kiskövesdi e. k. 18, 40.
Kisrozvági e. k. 18.
Dr. Kiss Sándor 50, 59.
Kistárkányi e. k. 38.
Lácai e. k. 16.
Legyesbényei e. k. 34.
Leleszi e. k. 39.
Lelkészek általában 2, 16, 43, 46.
Lukai e. k. 16.
Lukai lelkész 30.
Makkoshotykai e. k. 9, 65.
Máthé Gyula 12.
Meczner Béla 1, 3.
Megyaszói e. k. 36, 53, 54, 55.
Miklós Béla 7, 50, 51.
Miskolczy Endre 4.
Molnár Ferenc 6.
Nagygéresi e. k. 12.
Nagykövesdi e. k. 40.
Novák Lajos 52.
Olaszliszkai e. k. 16, 25.
Örösi e. k. 16.
Pácini e. k. 10.
Pálóczy József 4, 7.
Perbenyiki e. k. 16.
Pungur Béla 6.
Sajóhídvégi e. k. 33.
Sebeő Gyula 7, 51.
Segélyosztó bizottság 37, 43, 58.
Sütő Kálmán 21.
Számvevőszék 49, 66.
Dr. Szánthó Elek 22.

- Özv. Szánthó Istvánné 15.
Szerencsi e. k. 11.
Szily József 22.
Szomotori e. k. 12 23, 17, 40, 65.
Taktakenézi e. k. 16.
Taktaszadai e. k. 16
Tanítók általában 46, 64.
Tarcali e. k. 20.
Táallyai e. k. 63, 64.
Tiszaladányi e. k. 18, 19, 29.
Tiszalúci e. k. 16, 35.
Tokaji e, k. 23.
Tolcsvai Nagy Barna 7, 51.
Tóth Ferenc 2.
Zitás Bertalan 50.
Verebélyi Dezső 21.
Vissi e. k. 16, 22, 61.
-